

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS.
külső monostorutca 152 szám alatt.

Megjelen a lap hetenként négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.
Ara évi negyedszer 3 ft. 6. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. 6. és minden hirdetés után 20 kr. helyvedj. Előfizetés a kiadó-hivatalnál kezdődik.

KIADÓ-HIVATAL:
Középútsza, STERN J. Könyvkereskedése.

Vessünk egy pillantást a múltba, s innen a jövőbe!

II. De hát a hadsereg? A hadsereg szellemével talán lehetséges a coalitio. A seregekkel seregek állanak szemközt. Mint mult czikkünkben említettük, éppen a kor szelleme által ihletett győzelmes seregek. Es Angolhon — a coalitio nagy mestere?

A „Kolosvári Közlöny“ idei 34-dik számában akkori tárgyunkhoz képest fölemlítők: miként Pitt mindenható kormányának csak az államcsíny bizonyos nemével: az egyéni szabadságot biztosító leglényegesebb törvények felfüggesztésével sikerülhetett a kicsiny számú, de dicső Fox-párttal szemben a Frankhon elleni coalitiotokat létrehozó politikának a részben elámitott, részben megrémített nemzet akarata elleni érvényesítése; s ezáltal a brit szabadság szellemével összeférhetlen európai absolutismus gyámolítása. Felhozott czikkünkben arra is kiterjeszkedünk: miként az említett mindenható miniszter utóda, a nemzeti indignatio elviselhetetlen súlya elől az öngyilkosságban keresett menedéket.

A nélkül tehát, hogy ezen helynél tovább mutalnánk; a nélkül, hogy azon adatokra mutalnánk, melyek a század második és hetedik tizede közti különbséget föltárják; és melyek az angolnép mostani kitünő rokonszenvét az olasz és magyar ügy iránt tanúsítják: egyszerűen annyit mondók vagyunk, miszerint sem Palmerston, sem senki más az angol felelős kormányon állását, multját és jövőjét kockáztatni eléggé eszélytelen nem lenne oly ellenséges vállalat által, mely közvetösen ugyan Frankhon ellen, de közvetlenül az európai nemzetiségek ügye ellen lenne irányozva. Igazolják ezt az alsóház nagy érdemű tagjai, Duncombe és Griffith interpellatiókra tett kitérő, határozatlan, rejtélyes oraculum szellemében tartott miniszteri feleletek, és a „Daily News“ azon kijelentése is: miszerint „Angolországban van, minden miuészteről független szabadelvű sajtó, és ezen sajtóra, mint az angol nép közlönyére, hivatkozik Magyarország. Az angol kormány politikája ellenkezik Angolország ép és szabadelvű ösztöneivel“ stb. O felsége az angol királynő miniszterei, minél közelebb a valóság, annál ovatosabbak elrejtteni ellen- vagy rokonszenvéket. De a szabadság ügye fölött, sajtóban és parlamentben a nemzet szabad szelleme örökdi.

Mi tehát nemcsak azért, mivel azt, a mit akar az ember, könnyen el is hiszi: de kétségbehozhatlan tények alapján a coalitioféle kombinatiókra nézve azt tartjuk, mit a „Nord“ jul. 30-iki számának vezércikkében ír: hogy az osztrák-orosz közeledés hírével Poroszországban odacéloztak, hogy a porosz és francia kormány közt minden bennsőbb közeledést meggátoljanak; Magyarországra pedig az orosz interventio kilátásban helyezésével nyomást akartak gyakorolni. Tehát oly diplomatiái maneuvre akart lenni, melylyel egy vágásra két fát akarának megdönteni, míg meggyőződésünk szerint, egyet sem találtak.

Mellőzzük a porosz érdekekről szólani. Sőt a porosz király frankhoni látogatására sem helyhezünk kelletlenül nagyobb fontosságot, csupán annyit jegyezzünk meg: miszerint nagy Fridrik népe, mely az örökösödési és hét éves harcokat annyi dicsőséggel, de egyszersmind annyi áldozattal vívta a habsburg-lotharingi dynastia ellenében, jelenben ha nem is parlamentaris, de Európa alkotmányos kormányzással bíró népei közé tartozván, szava kormánya előtt nomatékkaal bír; és a nép szabadság iránti rokonszenvének a kamarában báró Vincke inditványa keresztfülvitele által, miszerint „az olasz ügy a német érdekeket nem sérti“ ez évben egy nemes néphez illő oly bizonyítványát adta, mely után és a porosz független sajtó nyilatkozatai után bizton elmondhatjuk: hogy ezen nép, egy szabadságaért küzdő nép elnyomására sem fog testvér-gyilkos kezét nyújtani.

A mi Magyarországot illeti: egy új orosz interventio kilátásban helyezésével az országgyűlésre és a megyékre nyomást gyakorolni akarni sikertelen kísérlet. A magyar nép annyit, s oly rettenetesen

szenvetett, hogy előtte a pokol mesés kínai sem tetszhetnek szokatlanoknak, melyeknek elviselhetlenségéről rémületben, a kétségbeesés gyáva érzetével adja föl ezredéves alkotmánya védbástyáit a 48-iki törvényeket; mondjon le ősi nemzeti függetlensége — ez idő szerint egyedüli palladiumáról: a parlamentaris kormányforma törvényes megalapított azon biztosítékairól, melyekről lemondani annyit tessen, mint önmagának irni a nemzeti halálos ítéletét: hogy küldje fiait az európai absolutismus fenntartása, a szabadságra törekvő népek leigázása vérdíktatáiul, mint küldötte a magáét a hajdani Athén a cretai szörny számára; hogy adja adóját és pénzét a birodalmi banqueroute tátongó mélységének föltésére — a bécsi nemzeti banque renteinek biztosítására; hogy nemzeti hitelét börze-játék anyagává tegye — s mindezeket föltétlen úgy, hogy többé maga azok föltött törvényei értelmében ne is intézkedhessék, hogy nemzeti élete föltételeit ne maga intézze, hanem azoknak intézését éppen azokra bizza, kik 336 év óta arra törekedtek: miszerint Magyarországot a kis Ausztria szolgálójává törpítsék, sőt többre: hogy Magyarországot a nemzetek sorából kitöröljék. A minthogy egy részben sikerült is: Magyarországról, mint politikai egénységéről már említés sem vala; sőt mint geographiai fogalom is alig létezett már, a Duna Magyarország határi között is az európai diplomacia és kereskedelmi világ előtt már nem vala magyar folyam. 48-iki törvényeinknek tartatott fenn történelmünk, s ősi alkotmányunk alapján megmutatni Európának: hogy Magyarország a századok nyomása daczára él; sőt méltó Európa népei családjában az ötlet megillető hely elfoglalására, miután a testvériség, egyenlőség, és szabadság elveit 48-iki törvényeinkben megtestesítette.

Ezen törvényeink, s az ezekben letett magas emberi és politikai elvek föltálozását követelik fölünk. Ily ár az, a mi követeltetik azon szerencsét: miszerint követeink a birodalmi Reichsrathban dr. Hein ur rendre utasításának — mint a cseh követtel történt, alkotmányos malasztjait élvezhessék.

Szabó Lajos.

Deák Ferencz fölrírási javaslata.

(Folytatás.)

De nézetünk szerint ugyanazon nehézségek, melyek miatt a központosított egység eszméje, absolut rendszer mellett a várakozásnak meg nem felelt, még élesebben fel fognak tünni az alkotmányos életben. Az absolut rendszernek legathatóságos eszköze volt a korlátlan hatalom, mely mind a törvényhozás terén, mind a végrehajtás körében feltétlen engedelmséget követelt, s mely ellen felszólalni sem volt szabad. — Ily hatalmat pedig alkotmányosság mellett gyakorolni nem lehet. — Minden országnak vannak saját emlékei, szokásai, reményei és óhajatai, melyek előtte szentek, s melyeket az absolut rendszer nyomása alatt kénytelen volt keblébe fojtani; most azonban, midőn joga van szót emelni hazája érdekében, ki fogja azokat mondani. Terjedni fognak ezen érzelmei és eszmék, s mivel a központosított egység nagy részt ellentétben áll az egyes országok multjával, melyre azok kegyelettel pillantanak vissza, és azon reményekkel, miket a jövődre nézve táplálnak keblükben, a központosított egység gyakorlati kivitele nem csak ellenkező érzelmeire, de a köztanácskozások folyamában ellenmondásra és tetemes nehézségekre fog találni. Fejedelmi teljhatalmu kényszerítés pedig és az alkotmányosság, oly ellentétek, melyek együtt még fogalomban sem állhatnak meg.

Meg vagyunk győződve, hogy oly országok között, melyeknek szokásai, érdekei, történelmi multja és közjogi állása annyira különbözik, a központosított egységnek létrehozása alkotmányos uton lehetetlen. Ha tehát Felséged birodalmát szabadnak s valódiul erősnek óhajta; nem kényszerített egység, hanem a népeknek szabad akaratóból származott kölcsönös egyetértése által érheti el azt, és e célra a központosított egységnek elméletileg talán kecsesgető, de gyakorlatilag nem létesíthető eszméjét, kiindulási pontul nem választhatja. — Nem Felségednek s uralkodó házában, nem az örökös tartományoknak, vagy a birodalomnak valóságos érdekeivel ellenkezik a mi alkotmányos önállásunk és 1848-ban alkotott törvényeink. — Nem azért tagadtatik meg a magyar alkotmány teljes visszaállítása, nem azért vétetik el tőlünk az adó és katonai-állás megváltoztatásának gyakorlatilag is mindig fennállott kétségtelen joga, mintha ezek a birodalom kormányzatát gátolnák s Ausztriának nagyhatalmi állásával meg nem fértének. Nagy-hatalom volt Ausztria akkor is, midőn Magyarország saját országgyűlésén ajánlotta meg a pénzt és katonát; oly hatalom volt, melyet a szerencsétlenség hosszú sora sem volt képes megtörni, s midőn a birodalom legnagyobb részét elfoglalta már a

diadalmas ellenség, s a magyar korona országain kívül alig maradt valami a fejedelem birtokában, azon Magyarország, melynek alkotmányos jogait most a birodalom állítólagos érdekében akarják korlátozni, hiúságában, lelkesedésében nem csüggedve, törvényes jogait s egész erejét arra használta, hogy a birodalom elfoglalt részeit az ellenségtől visszafoglalni segítse.

Az ellentünk intézett csapásnak valóságos oka főképen az, hogy a mi alkotmányos önállásunk, a mi törvényeink össze nem férnek a központosított egységnek azon eszméjével, mely a föltett absolut rendszerből az alkotmányosság terére is áthozott, — s fájdalom! még most is vezérlének s kiindulási pontnak tekintik. — De jog és igazság megegyedik e, hogy az alapszerződések szentsége, a nemzet alkotmányának leglényegesebb részei, az országnak kétségtelen jogai, s az alkotmányosság alapelvei, — áldozatul essenek egy újabb eszmének, mely tizenkét éven keresztül minden szabadságot elnyomott, minden jogos követelést s minden egyéb politikai tekintet háttérbe szorított, az államnak oly sok áldozatába került, s a kivételben mégis észszerűtlennek mutatkozott? Hasznos-e a birodalomra néve egy újabb kísérlet kedvéért oly eszközökhöz nyulni, mik a nemzet érdekeit s érzelmeit mélyen sértik? — annak hitét s bizalmát előlik? — és midőn egységet akarnak eszközölni, az egységnek egyedüli biztos alapját, a szíves egyetértést, lehetetlenné teszik?

Felhívja Felséged az országgyűlést, hogy „kövesse őseinek példáját, kik az időről időre változó viszonyok elutasíthatlan igényeit méltányolni tudván, az 1687-dik évi 4, 1715: 8., és 1723 dik évi 1-ső és 2-dik törvényzikket tanúsága szerint, Magyarország közjogi állását a birodalom közös igényeivel összeegyeztetni minden időben készek valának.“

Az 1687-dik évi törvényzikkben eltörli az ország II. András arany bullájának azon záradékát, mely szerint valamikor a király az arany bulla ellen cselekedett, az ország minden nemesének egyenkint és személyesen joga volt a királynak ellentállani. Az 1715-dik évi 8-dik törvényzikkben pedig megállapítatik, hogy az ország védelmére állandó és rendes katonaság tartassék, s annak szoldja, valamint szintén minden egyéb segélyezések is mindig országgyűlésileg határozotassanak meg. — Nincs ezen törvényekben a birodalom s annak érdeke, nincsenek az örökös tartományok csak egy szóval is megemlítve. Az ellentállási jog nem azért töröltetett el, az állandó rendes katonaság nem azért alapított meg, hogy Magyarország közjogi állása a birodalom közös igényeivel összeegyeztessék. Akkor is megtörtént volna mindez, ha Magyarország fejedelmének személyére nézve is egészen külön állott volna; mert az országnak saját érdekei megkívánták, hogy az egyéni ellentállásnak veszélyes joga, melylyel sokan az ország kárára visszaéltek, eltöröltsék; az állandó katonaság felállítását pedig magának az országnak biztonsága követelte. A mi pedig az idézett 1723. 1. és 2. törvényzikkeket, vagy is a magyar sanctio pragmatitát illeti, nézeteinket erre nézve ismételve már kifejtettük és kimutattuk, hogy abban sem valamely közös kormányzatnak, sem a személyes unio alapuló elválatlan birtoklason kívül más valamely birodalmi egységnek nyoma sincs.

De egyébként is lényeges különbség van az említett törvényeknek alkotása, és a jelen legmagasabb leiratban kimondott octroyozások között. — Akkor a magyar király nem alakította át önhatalmával a magyar alkotmányt, császári diploma és patens által nem vonta el a magyar országgyűléstől a leglényegesebb jogok gyakorolhatását, s az említett törvények is rendes törvényhozás utján kölcsönös értekezletek folytán, a nemzet és fejedelem közös egyetértésével alkottattak. — Most mennyire másképp van mindez, — arról a legmagasabb királyi leirat egész tartalma tanuságot tesz.

Kijelenti Felséged a legmagasabb királyi leiratban: hogy „az 1848-iki törvényeknek egy részét megerősíti; más részét azonban soha el nem ismerte, és elismerni nem is fogja“ — és ezen kijelentés mellett oda utasítja az országgyűlést, hogy „a törvények ezen részének módosítására, s illetőleg eltörlésére nézve készítsen törvényjavaslatokat, s terjessze azokat fejedelmi jóváhagyás alá.“

Szentesített törvények, míg a törvényhozó hatalom által nem töröltetnek el, egyiránt kötelezők, s azok egyes czikkeinek érvényére nézve különbséget vagy fokozatot felállítani soha nem lehet. Felségedet, ha csak ismét absolut hatalommal uralkodni nem akar, a teljhatalmu törvényhozás nem illetheti. — Felséged, mint magyar király, a sanctio pragmatitának értelmében csak a nemzettel együtt gyakorolhatja a törvényhozó hatalmat! szentesített törvényeinknek semmi részét önhatalmával, s az országnak beleegyezése nélkül el nem törölheti, s valamint nem szükséges azon törvényeket fejedelmileg újra megerősíteni, mert azok már 1848-ban királyi megerősítéssel szentesítettettek, ugy azok bármennyi részének egyoldalul kimondott el nem ismerése jogilag nem gyöngítheti azon törvények érvényét.

Felséged az 1848-diki törvények azon elveire, melyek által a nemesség kiváltságos állása megszüntetett, az általános birtok- és hivatal-képesség behozott, az urbér, a tized és egyéb jobbágyi tartozások eltöröltettek, a közteher-viseles, valamint az általános katonakötelezettség kimondott, végre a választási jog mindazon néposztályokra is kiterjesztetett, melyek ezen joggal nem bírtak, kimondja leg-

referált. Minthogy pedig ilyen nyilatkozat senki által annál kevésbé a vádolt hivatalnok által nem tétetett, a valóságot pletykáló egyénre, a ki ugyan jelen nem volt, elégtételt kértet, s annak megnyeréséig a vádolt hivatalnok hivatalát félbeszakasztottak nyilvánítták. Ezt is szinte közkereset alá vetették. Mivel azonban ez sem volt még kihallgatva, a kihallgatott postamester pedig csak egyes tanu az is érdekelte, kihallgatása s a tárgy vizsgálat alá vérese rendeltetett, majd kövekezni fog a közkereset, legalább ugyan rajta vagyunk. Annak van becsülni való erkölce, a ki magán uralkodni tud. Az értelmesség, gyengeségből származott megbántásokat megbocsátani, a keresztényi szeretet első erénye. A hatalmasnak a gyengén forbatolása nem dicsőség. A hol nem egyenlő az erő és a fegyver, ott a győzelem nem igazság. Legjobb lenne az erroris agnitioval totam emendationem falere. Különbö nem nimium novies.

Hasonló eset egy 32 év óta gyakorlatban volt mézarszéki jog felfüggesztése. Nem menti ki az elcsúszást a rendőri restés, sem a szomszéd község haszonbérletének praedictum, hogy a szomszéd faluban 3 krral előbb fontja a husnak; mert a limitatio maximum minél feljebb mérni nem lehet, de alább igen; a rendőri kihágás pedig más uton büntetői való.

Nem mellőzhető egy sequestrum rendelés is ezen gyűlésről. Fidei commissumokat s egyéb javakat, melyek ellen valakinek követelése lehet, mi okból van jog kihallgatatlannul sequestrum alá tenni? Felelet: ha a tetleges birtokos vesztegető. Ezen eseten kívül a beati possidenteket sequestrummal megbélyegezni a megyei hatóságnak joga nincs. A sequestrum alá vetett jószág birtokosa Sz. Vincz hivatalos nyomozás után is nem vesztegető, de azért mi megtagadtuk a sequestrumot, mert már a mult gyűlésen megrendeltük volt csupa következetességből?

Vége volt harc és báboru, kiváltságos jogok korszerint illető gyakorlat között. A Kraszna városi ipartársulat panaszolt a somlyai ezék ellen, hogy héti vásáron elpeli manufacturáival, míg a krasznai iparosoknak a somlyai beti vásáron árulniuk nem szabad, s kéri a kölesönösséget, vagy megengedni, vagy tiltani. Mindeniknek irományai bekértek s kiváltságaik bemutatása után kapnak határozatot. Kíváncsi vagyok látni, hogy fog eldőlni, nagyon érdekelték a pártiókat.

Ezen utóbbi tárgyakban ha az igazság nem töje a különböző mellékes érdek vezette nyilatkozatokat hallotta volna, esalhatatlannul ujjában elköltőznék a földről, ha még csak ugyan most is köztünk lakoznék.

Ha valaki pennára vette volna mennyi nyilatkozatok történek. Személyes érdek nélkül is csak egy-egy notabilitás kedve keresésért: a megvehető jellemeket be könnyen kiismerhetné volna s alkalom szerint felhasználhatná. Annál nagyobb dicsőség egy önálló kebel, melynek Istennek hála még sem vagyunk nagyon szűkiben.

r. l.

KÜLÖNFÉLÉK.

A pozsoni váltótörvényszék, igazolásul Árvamegye közönségének a képviselőházhoz intézett azon kérvényére, melyben a nevezett váltótörvényszéknek, törvénytelen bélyeg és váltótörvényszéki díjak követeléseért, megrovatása kéretett, kinyilatkoztatja, hogy ő bélyegét nem kíván s eljárásában nem ismer; váltótörvényszéki díjakat azonban valamint eddig követelt, úgy ezután is követelni fog, mivel ezt saját hazai törvényeink parancsolják.

A „magyar földhelt-intézet“ alapszabályai az alkotmányos magánjogi viszonyokra és törvénykezési szabályokra alkalmazva, jogi tekintélyek segélyével átdolgoztattak s a m. kir. helytartótanácsnak felterjesztettek.

Jurka János, Mihálka László, Fábán János máramaros megyei román hazánkfiai a máramrosi román népnek különböző vidékeken lakó előkelői által ünnepélyesen fel vannak jogosítva, a nyilvánosság terén kijelenteni: hogy a márm. román nép nevében, akár a hongyülés előtt, akár hírlapokban vagy másutt egyesek által tett nyilatkozatok csak annyiban fejezik ki ezen nép politikai érzelmeit, a mennyiben a polgári szabadsággal, az 1848-ki törvények elveivel, Magyarország autonómiájával, s Mán József főispán urnak a főrendi tábla jun. 24-diki ülésében kifejtett nézeteivel nem ellenkeznek. Minden más nézetek, mint a közsabadságot veszélyeztető s önző célokra kigondolt kóhalmányok visszatartatnak.

Budapesten a nyomdakrizis csakugyan bekövetkezett. A „P. Lloyd“ keddeggeli száma a szokott nagy ivalk helyett csak kisdél félven jelenhetett meg. Ártatlan áldozatai vagyunk, mond a szerkesztőség ide vonatkozó nyilatkozatában, azon nyomdacsínynek, mely ma a főváros valamennyi nyomdáiban szinre hozott.

Pestre nevezetes vendéget várnak: a hivatalos angol „Times“ főszerkesztőjét Delane urat.

Az újabb feliratra teendő intézkedések iránt Bécsben a kormánykörökben két párt létezik, melyek közül a többség az országgyűlés feloszlatását kívánja ugyan, de a közvetlen választások kiírásával még nincsenek tisztában. A magyar párt a feliratot csak tudomásul akarja vétetni s bele nem bocsátkozva érdemleges tárgyalásába, újra felszólítást intézni az országgyűléshez az utóbbi leirat értelmében.

A „P. Lloyd“-nak távirják aug. 13-rol, hogy a minisztertanács az országgyűlés feloszlatását s Ausztria népeihez egy nyilatkozvány intézését kívánja. A magyar kormányfiérnak ellenzése, főleg a nyilatkozványra nézve igen tüzes volt.

A horvát országgyűlés aug. 13-iki ülésében a napirendet jóváhagyó kir. leirat olvastatott fel. A kidolgozandó országgyűlési szervezet annak idejében szentesítés végett felterjesztendő. A bán irásban közli, miszerint a határvédelmi képviselők behívása legfelsőbb jóváhagyás folytán hadügyminiszteri parancsnál fogva eszközöltetett; elbocsátásuk is ugyanazon uton történt s a bán, mint parancsnoktól tábornok, nincs felhatalmazva az országgyűléssel parancsokat küldni. A határvédelmi képviselők feladata teljesítve van, minél fogva a bán nincs azon helyzetben, hogy őket visszahívja. Az országgyűlés erre elhatározta, hogy a császárt kéri fogja, a határvédelmi képviselők újbóli behívására; a

felelet megérkezése után fognak tanácskozni a Magyarország- és Ausztriához viszony felett.

Az avari közbirtokosság (Szathmármegyében) nagy Széchenyinek emléksobrot állított Köszegremetén. Az emlékleleplezése ünnepélyesen fog végbemenni e hó 19-én, mikorra az ünnepélyt rendező választmány a hazafias közönséget nyilvánosan meghívja.

POLITIKAI HIREK.

Pesten nagy esemény történt! így szól az „Opinion Nationale.“ A követek kamarájában Deák felolvasta választmányi javaslatát a kir. leiratra. Cikkelyről cikkelyre megezőfolja az egész leiratot, javasolja az országgyűlésnek, hogy föltétlenül ragaszkodjék az 1848-diki törvényekhez, ne fogadjon el semminemű a Reichsrath által meghatározott kölesont s függesztse fel munkálátát a magyar alkotmány elismeréséig. Ezen felelet egyhangulag elfogadtatott a legnagyobb lelkesedés és tetszésnyilatkozatok közt. E szerint az alkudozások Magyarország és Ausztria közt megszakadtak. (Még nem egészen!)

A magyar országgyűlés ezen határozata, mint a külni újság párisi levelezője írja, roppant sensatit idézett elő a francia fővárosban. A börze jelentékenyül esett, mert a börzén az a hír terjedt el, hogy Magyarországon fölkelés tört ki.

A „Nord“ is hozzá szól a tárgyhöz, s többek közt azt mondja: A szakadás a bécsi udvar és Magyarország közt teljes. Az országgyűlés visszavonul, s a kormányt szemközt hagyja a megyékkel, melyeknek ismert szelleme után előre sejtetheti maguktartását. A magyarok ezután is maguk kormányozzák magukat, s az erőszaknak csak a törvényvel szegülnek ellene, Ausztriát pedig oda kényszerítik, hogy önkényrendszerrel kormányozzon, katonai elnyomással, mint valamely meghódított országban. Ez oly helyzet, melyet Ausztria nem sokáig állhat ki, s a mely utolsó csapást fog adni az összpontosítási rendszernek, mit Schmerling az alkotmányos formába illesztve akarva kivinni. A miniszterium azon keseri család után, melyet a „hú horvátok“ okoztak neki, megtagadván a Reichsrathba való követküldést, most már Erdély felé fordítja tekintetét, a hol valószínűleg hasonló sors vár rá. Az erdélyi kancellár rendeletet kapott, miszerint intézkedjék az „erdélyi országgyűlés“ mielőbbi összehívása iránt, hogy az is nyilatkozzék azon kérdésekn, melyet Magyarország és a három egyesült királyság oly határozottan megoldott.

A „Le National“ főcíkjében pedig az olvasunk, hogy Kossuthnak egy ügynököt várják Pestre, a ki az országgyűlés tagjaival lenne titkos tanácskozásokat folytatandó, a minek bizonyos fusio fogna következése lenni.

Az olvasó, ki a dolgok állását nem oly távolról ismeri, láthatja ezekből, hogy a külföld másként fogja fel a helyzet természetét, mint a minő az a maga valóságában, s nekünk nem szükség egyebet megjegyezni, mint legfőkébb azt, hogy a külföld mily mohón látszik kapni oly tudósításokon, mik az ausztriai szaktitást jelentik. Komoly jelenlég, melynek azonban horderejét nem szabad tulbecsülnünk.

Az „Oe. Ztg.“ egyik közelebbi számban a politikai szemlélt így kezdi: „Párisban egy újabb politikai bohózat van kilátásba helyezve, még pedig olyan, mely csáfolatlanul bizonyítja: mi minden lehetséges december 2-ka (Napoleon) alatt.“ Ezután idézi az „Allg. Ztg.“ párisi leveleiből a következőket: „Valahára megelétek itten egy magyar trónkövetelőt! Egy fejedelem — még nem tudni francia vagy más nemességéből való-e — historiai jogokra hivatkozván, követeli, hogy a sz. István koronája őt illeti jogosan. Követelése és jogai egy ropirában vannak előadva, melynek nagy timentéssel 100,000 példányban kell megjelenni. A nyomdást, Machard urat legfelsőbb helyről biztosították, hogy bátran kiadhatja; ezért valamivel többnek tartják, mint botrányra s előadásra szánt nyerszékedési vállalatnak. De mystificatio is lehet.“

A lengyel határokról írják, hogy a közelebből mult egyik hétfőre Varsóban nagy tüntetéshez késztültek. Körlevelekben szözlített fel a közönség, hogy Lengyelország és Litvania egykori egyesülésének nagy fontosság emléknapiját a templomokban papi szolgálat mellett nyilvánosan ünnepelje meg. Minden arra mutat, hogy Orosz-Lengyelországban nagy forduló ponthoz közellednek. Azon következetesség, melylyel a nép tüntet, nemcsak a nagy igazgatóságot bizonyítja, de azt is, hogy a mozgalomnak már megvannak vezérei, s ezek valószínűleg kívülről kapják a jelszót. — Egy f. hó 10-rol Berlinbe érkezett sürgöny szerint csütörtökön este a császárné neve napjának tiszteletére „csinált“ kivágítás megháborítása miatt Varsóban a nép s a katonaság közt összetűzésre került a dolog. Egy egyén megöltetett, s többen befogattak. A pénteki nap is nyugtalanságok közt telt el. A liszt-utczában a szétoszlásrai felszólítás daczára csoportulások történtek. Katonaság jelent meg, azonban ismét elvonult. Roppant ingerülttség.

A keleti kérdés mind inkább előtérbe kezd tolni. Már tudjuk, hogy a hercegovinai európai bizottmány feloszlott, hogy a szerb országgyűlés (szkuptsina) maholnap összejött, hogy Omer pasa támadáshoz készült. Most meg azt írják, hogy Párisba a montenegroi herceg egy ügynököt várják, a ki bizonyosan nem abban fog járni, hogy az európai bizottmány összejelést sürgesse. A francia-orosz politikára nézve semmi se lenne kíváncsabb, mint az, hogy Ausztria a török széleken beavatkozzék. Ez a keleti kérdés kanocéza.

III. Napoleon császárnak a porosz királyi talákozását illetőleg, Párisból aug. 10-rol távirózzák, hogy ezen összejövetelt oct. 6-ikan Strassbourghban fog létrejönni, midőn a király már meg lesz koronázva. Ez a strassbourgi találkozás négy király jelenlétében fogna megtörténni, de azért nem kétérdem, hogy Napoleon, valamint a badeni találkozás alkalmával, ugy most is találni fog módot, hogy Vilmostal egy kicsit négy szemközt is beszélhessen, ha ugyan lesz valami a négy király jelenlétébeni találkozásról.

A „Pays“ meghazudtolja azon hírt, mintha Strassbourghban congressus fogna tartatni.

A francia császár rendeletet adott ki, hogy herceg Czartoriski Adam arczképét a versaillesi képtárban a „híres emberek“ közé kiállítsák.

A török szultán hadserge oktatására francia tiszteket és hadoktatókat kért a francia kormánytól.

Parishól írják, f. hó 8-rol: A császár tegnap este a nagy operában volt vendégeivel, hol diszelszadásul két kis balletet és a „Hugenották“ 4 felvonását adták. A svéd király a szinpadot is meglátogatta. — Hirszerint a császár által Julius Caesárról írt mű első kötete sajtó alatt volt már, de nevezetes régészeti fölfedezések folytán a magas szerző visszavette, hogy igazítson rajta.

A porosz király III. Napoleonhoz írt levelében, melyet Willisen tábornok nyújtott át, tudatja, hogy egészségi szempontból csak sept. 20 és oct. 10-dike közt látogathatja meg a császárt valamelyik francia városban.

Az „Opinions Nationale“ a strassbourgi találkozásnak roppant jelentékenységet tulajdonít. E találkozás alkalmával nem lenne kevesebbről szó, mint arról, hogy Németországban a beblezési elv utján, mely Olaszországot két év óta átalakítá, Porosz- és Franciaországot javára új változások hozassanak létre. E terv szerint az egyesített Németország császára Vilmos király lenne, Franciaország visszakapná természetesen határait s Lengyelország hatalmas magyar-szláv-román szövetségéig növekednék, ki-terjeszkedve az osztrák birodalom romjaira. De maga az „Opinion“ nem hiszi, hogy ez „ohajtott terv“-re nézve megegyezhessenek.

A „Herald“ egy Francia- és Svédország közt keletkezőben levő szövetségről beszél, s ajánlja Angliának, hogy kövesse Napoleon okos példáját, s törekedjék a protestans és tengerészeten jártas Skandinaviat lehető legszorosabb kötelékekkel magához csatolni. Ugyanezt mondja a „Post“ is.

Londonban Abdul-Medzsidnek, a néhai szultánnak becses ékszergyűjteményét árverezik egyik nyilvános eladóház terében.

Mint a „Gaz. di Torino“ jelenti, egy korabelyos örjárat, mely Caprerát kóborlá át, 4 egyen által puska-lövésekkel fogadtatott. Ennek következtében az ottani őrs tetemesen szaporítottat s a legszigorubb partörzet rendeltette meg.

A nápolyi befogott tábornokok közt vannak: Asan de Riviera, Signeri, Polizzi s Sigrisi. A fővicarius valamint több pap is befogattak. A befogott bourbonianus tiszteket Gennába viszik, s az összes befogott egyének a szigetekbe szállíttatnak.

Milanoból, aug. 11-rol írják, hogy Nápolyban három francia emissariust fogtak el. A rendőrség egy bourbon-bizottmány nyomára jött, mely Rómával és Marseille-el van összeköttetésben. Tegnapi 42 régi nemese hagyta el Nápolyt, hogy Rómába menjenek II. Ferenchez. Cialdini és titkára a rendőrséggel ellenkezőleg működnek.

Medici tbnokot, Türrt s az olasz déli hadsereg több tisztjét Garibaldi meghívta Caprerára egy kis tanácskozás végett.

Az amerikai háború színhelyéről a „Times“ levelezője részleteket közöl, melyekből a fontosabbakat mi is adjuk. Jul. 20-dikán híre volt Washingtonban, hogy M. Dowell tábornok parancsot kapott Scott tbtól, hogy támadja meg Manassast s legfőkébb 12 órára az ellenséges vonalakat mindenütt foglalja el. E rendeletet Scott tbkn nem adhatta meggyőződésből, de az elkapott washingtoni kormányberek sürgéseit folytán. A levelező 21-kén reggel Manassas felé utazván, d. e. fél tíz órákor hallotta az első ágyusztót; a lödőzés aztán estig meg nem szűnt Centréville felől, tehát a hadi működés színhelyéről, egy ezred pensylvanai katonaság (a 4-dik ezred) jött; levelező kérdi: hová mennek? s azt felelék: haza, mert három havi szolgálatidejök kelt! Hátk mögött pedig zúgott a csatazaj. A pürös terület határszélén, Fairfax Courte-Housenál a szakadópartiak sánczokat hánytak volt, de csak eselből, hogy az unio-nistákat a manassasi szorosba esalják, a mi sikertült. Ott vannak a legerősebb virginiai állások, s Richmondot sehonnan se lehet sikeresebben védeni. Beauregard tábornok jeles tüzer és fővezér létre e állásokat jól felhasználta, s az unionisták seregét — kik különben nagy elbizakodással, kész diadalra mentek — ugy megrémítette, hogy futásuk, levelező szerint, semmibe se hasonlított rendes hadak visszavonulásához. Fegyvert, ruhát, eleséget, mindent eldobtak. E szaladók pedig még tűzben se voltak. Az unionisták összes száma 45,000; az ellenségét 90,000-re teszik, miután Tohustone tbnok a csata előnapján Bulls Run mellett Beauregard tbnokkal egyesült. Az unionisták 5 úteget, 8000 puskát, sok készletet, valamennyi sebesített és foglyot elvesztvén, Arlington vonultat vissza, hogy Washington fedezzék; de ha az ellenség használja győzelmét Washingtonon felül a Potomakon átkelve Baltimoreban az elszakadókát fellázítják, s Washington nem lesz többé megtartható. E csapás fel fogja élesíteni az amerikaiak érelét. A képviselőházban jul. 22-kén már ezen nyilatkozat indítványoztatott: „Az unio és országos alkotmány fenntartását szent kötelességül tekintjük, melynek teljesítésétől nem riaszt vissza semmi csapás és ezennel fogadjuk, hogy a jelenleg fegyverben lévő lázadók elnyomására és megfenyítésére minden eszközt felhasználunk.“ — A „minden eszköz“ nagy szó; mert a rabszolgák fölfegyverzése is benne van. — Napoleon hg. jul. 27-kén a legmelyebb incognitóban New-Yorkba érkezett.

Bukurest, aug. 3. A régóta várt miniszterváltozás ma végre megtörtént. Ghika Demeter hg. a kabinet elnökévé s belügyminiszterévé nevezetett ki. Kantakuzeno János az igazságügyi, Plagianio Sándor a pénzügyi, Falkoiano a közoktatásiügyi, Arsaki a külügyi s Babanu György az ellenörködési tárczát kapja. Ghika János hg. megmarad hadügyminiszternek.

Ujabb. A „Presse“ határozottan megczáfolja a miniszeri válságról szóló híreket, s állítja, hogy gr. Forgách és Schmerling közt, az országgyűlés szétosztásának szükségessége felett, nincs véleménykülönbség. Mindamellett lehetne hiszi a „Presse“, hogy Magyarország engedményeket kap. A reichsrathba választás megtagadása azonban nem lesz akadály arra nézve, hogy a szűkebb körű reichsrath, minden koronaországot illetően, magát illetékesnek ne nyilvánítsa.

— A feliratot vivő elnökök ö Felsége általi fogadtatását következőleg távirják a „Sürgöny“nek:

Bécs, aug. 14. Császár ö Felsége, huszár-egyenruhába öltözve, Forgách, Eszterházy és Crenneville grófok jelenlétében, ma d. n. 2 órakor fogadta el az országgyűlés választófeliratát. Gr. Apponyi, rövid megbeszélés után, ezeket mondá ö Felségének: Az országgyűlés nem felelt volna meg a Felséged előtti illő hódoltnak, ha — nem engedelmeskedve Felséged felhívásának — a nemzet kívánalmait, nézeteit és érzelmeit kötelességgel és ösztönzéssel ki nem fejezte volna. Könyörgök Istenhez, hogy Felségednek elhatározásait a hazának, de egyszersmind országainak is üdvére vezérelje, a mely egyedül a

jognak tántoríthatlan alapján van biztosítva. — Erre Ghyczy rövid hódolatteljes kifejezés után átnyújtá ö Felségének a válasz-feliratot. Az átnyújtás után ö Felsége következőleg válaszolt: Magyarország országgyűlésileg egybegyűlt főrendei és képviselőinek feliratára adandó válaszat, kellő megfontolás után, rövid idő múlva közleni fogom.

— A kihallgatás előtt Apponyi, Majláth és Ghyczy hosszasan értekeztek Forgáchcsal. A választófelirat elkészítésével Rohonczy van megbízva.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL

H I R D E T E S E K.

(227) Sz. 183 törv. — 1861

HIVATALOS.

(3—3)

Kolozsvár sz. k. város tanácsa teljes koru Stritzki Károlyt, kinek gyámság alatti maradása a volt árva bizottmány 1857-be november 7-én 452. sz. szám alatt kelt határozata által, bizonytalan időre meghosszabbított, s a „Magyar Futár“ című hírlapból közzé tettét volt, miután az őt jó magaviselete által magát érdemesítette, a gyámság alól ezennel feloldozza és hogy ez a „Kolozsvári Közlöny“ című hírlapban kihirdetessék megrendeli.

Sz. k. Kolozsvár város Tanácsa f. é. augusztus 6-án tartott üléséből,

(233) Sz. 5053. 1861

Hirdetmény.

(2—3)

A magas kir. kormányzék ö cs. k. apostoli felségétől nyert meghatalmazása nyomán, folyó 1861-dik év július hava 16-kán 3771-dik szám alatt kelt kibocsátványában, Brassó szabad kir. városának engedélyt ad, évenként két gyapju-vásárt, még pedig az egyiket június hava 15-kétől ugyan e hó 22-éig, a másikat pedig 10-ik augusztustól 20-ik augusztusig tarthatni.

A vásárendszert ezekre a gyapju vásároknak nézve hasonlóképpen meg van erősítve.

A fentebbiek ezennel mindenkinek tudtára adatnak.

Brassó, július 31-én, 1861.

A brassó városi és vidéki tanács.

NEM HIVATALOS.

(226)

Kiadó szállás.

(3—3)

Hidutca 311. szám alatti ház emeletében, mely áll 5 szobából, konyhából, kamarából, külön háló, pincze- és fűs kamrából. Értekezni lehet a tulajdonosnál ugyan annyi szám alatti lakásán, akár a F. Nemesáyi cég alatti vegyes kereskedésében Fröhlich háznál.

(234)

Eladó ház.

(2—6)

Szentegyházutcában a 475 szám alatti 7 szoba-, konyha-, éls kamara- és istállósval ellátott ház eladó. Értekezhetni hidutca 302 szám alatt.

(222)

(4—4)

Iskolákat illető!

Ámbár könyvkereskedésem iskolai könyvekkel bőven el van látva, mégis megtörténik, hogy nagyobb megrendeléseknél egy vagy más könyvből a szükségelt mennyiségű példányokkal rögtön nem szolgálhatok; minélfogva hogy a beállandó iskolai évre megkívánt könyvek beszerzését a **kellő időre** késedelem nélkül eszközölhessem, bátor vagyok az erdélyi t. cz. tanár urakat és népiskolák tanítóit tisztelettel fölkérni, sziveskedjenek a szükségelt könyvek mennyiségéről engem minél előbb értesíteni.

Egyszersmind tudatom, hogy minden megrendelésnél némi **kedvezményt** nyújtok, — **20—30 o. é. frtót meghaladó összegnél pedig illő ingyen példányokkal is szolgálak** a szegényebb sorsú tanulók részére s a szállítási bér fedezésére, mely által a tanulók — bármely távolságban — könyveiket a rendes bolti áron kaphatják.

Kolozsvárt, augusztus hó 3-án, 1861.

Stein János,
könyvárus és kiadó.

(228)

Haszonbéri hirdetmény.

(5—5)

Az erdélyi unitárius nemes Statusnak nemes Alsó Fejér vármegyében Ladamoson, N. Szentől csak két órai távolságra lévő rész jószág, egy mint maga az udvarház, körülette fekvő gabonás, csűr, istálló, szép kiterjedésű szántó és kaszáló helyeivel s gyümölcsösökkel, a folyó 1861-ik évi szeptember 29-ik napjától kezdve jövő 1868 ik évi április 24-ik napjáig, hat és fél évre haszonbérbe kiadó, a haszonbéri feltételekről és a jószág terjedelméről tudomást vehetni helyt Ladamoson gazdatiszt Kovács Jánosnál, s Kolozsvárt Ferenczi Mozesnél belső magyar-utcában 410. szám alatt.

(231)

Eladó ház.

(3—3)

Külmonostorutcában a 152. számú ház eladó. Értekezni lehet a tulajdonossal helyt vagy a városház 10 számú hivatalosbójában.

(230)

Haszonbéri hirdetmény.

(3—3)

Kolozsvártól két óra távolságra lévő Pata helységében egy 188 hold szántóból és kaszálóból álló, tagosított birtok terjedelmes udvarával, lakó és gazdasági épületeivel együtt idei szeptember 29-től kezdve haszonbérbe kiadó. Értekezhetni iránta a tulajdonossal hidutczában 293. szám alatt.

(232)

Kiadó szállás.

(3—3)

Három szoba, konyha, fűskamara, pincze és hozzá tartozó padlás, hidutczában 281 szám alatt kiadó. Értekezhetni ugyanott.

(32)

17/8 1861.

(10—01)

Valódi

MOLL SEIDLICZ PORA.

mely a párisi mükiallítás aranyérmét nyert.

Középponti raktára a „Gólyához“ címzett gyógyszerért Bécsben, és egyedül az alább megnevezett raktárakban kapható.

Figyelmeztetésül. Hogy az én gyártmányaimat a másokéval össze ne cserélhessék, s hogy formámnak jogtalan bitortását megakadályozhassam, gyári jegyem „Moll Seidlitz-pora“ ezután nem csak az iskola fedelén, hanem minden fehér papíron, a melyben a poradat foglaltatik, vizíratilag látható lesz.

Ára egy bepecsételt eredeti iskolának 1 ft 25 kr o. é. Használati utasítással minden nyelven.

E porok számtalan, rendkívüli esetben bebizonyult gyógyhatásuknál fogva minden eddig elő ismert házi gyógyszerek közt bizonyára a legelső helyre méltandók. A császári nagy birodalom minden részéből hozzánk beküldött több ezernyi házai részletes biznyitványul szolgál, hogy azok rögzött dugulás, emésztelenség és gyomorégés, továbbá görösök, vesebetegség, idegbaj, szivdobogás, ideges főtájas, vértorlódás, köszvény-szerű tagfájdalom, s végül hystéria, hypochondria, tartós hányási inger stb. eseteiben a legjobb eredménnyel használtattak, s a legártalmasabb győgyeredményt vívtak ki Ezen, már nagy csomaggá nőtt levelezés számtalan bizonyítványait tartalmazza azon szenvedőknek, a kik gyakran, miután az allopathiai és vizgyógyimódot hasztalan használták ezen egyszerű házi szerhez folyamodtak és egészségüket egyszerre és állandóan viszszyantették. Ezen elismerési iratokban a nép majd minden osztálya u. m. tanítók, kereskedők, kézművesek, műészek, mezői gazdák, tanárok, hivatalnokok, katonák, sőt gyógyszerészek és orvosok is, valamint több oly mindkét nemből való egyének képviselvék, a kiknél azelőtt a leghíresebb győgyforrások a legkisebb könynyebbülést se idézték elő és a kik csupán a valódi Seidlitz-Porok rendszeres használata által lettek tökéletesen egészségesek.

Egyedüli raktár Kolozsvárt: Ritter Tr. gyógyszer. Beszterczén: Szongol György. Sz.-Agothán: Knall K. gyógyszerész. Déván: Büchler A. Brassóban: Jekelius F. Nagy-Szebenben: Müller gyógyszerész. M.-Vásárhelyt: Bucher M. Burdacs. N.-Bányán: Haracek. Nagy-Károlyban: Schöberl. N. Váradon: Jánky Antal. Segesvárt: Misselbacher. Szilágy-Somlyón: Orawetz. Vajda-Hunyadon: Marschal. Zilahon: Harmath S. F.

A fentebbieknél megrendelhető továbbá:

Dorsch-halmájolaj.

Lobry és Portontól, Utrecht, Németalföld.

Eredeti flakókban, használati utasítással

2 ft 10 kr és 1 ft 5 kr o. é.

A Dorsch-halmájolaj Európa minden orvosi tekintélye által mell és tüdőbetegség, görvény (Scrophula), angolkorság (Rhachitis), rheumatismus és köszvény, rögzött bőrküüés, szemgyulladás, idegbetegség stb. ellen mint kitűnő gyógyszer elismert eredménnyel rendelkezett.

PYRETHRIN-SZÁVIZ

a fogak és foghús tisztán és épen tartására. Egy eredeti üveg ára 1 ft 5 kr o. é.

A Pyrethrin-száviz tisztán növényi anyagokból áll, s számos kísérlet és tapasztalat által igazolt minden tulajdonokat egyesít magában, minélfogva az ép fogak és foghús minden külső és belső káros befolyás ellen véde, épen tartalmak, sőt az e részeken honos betegségeket legyőzi és a kóranagyot tökéletesen eltávolítja.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvártt kapható

Arany kincstár, ezer titkos szerrel a közjólét előmozdítására és iparizlet lendítésére. Kiadta Beyse J. Ára 1 ft 40 kr.

Magyar Méhészkönyv, vagyis útmutatás a sikeres méhtenyésztésre, tekintettel a különböző tenyésztési módokra. Irta Farkas Mihály. Ára 50 kr.

Legújabb szerkezetű népszerű **Magyar levelező és Házi ügyvéd**. Szerkeszté Farkas Elek. Ára 80 kr.

Hölgyek titkára, vagyis legújabb levelező nők számára, ára 1 ft.

(Kovács Zsigmond) **Magyar arva-gyám**, összehasonlítja az osztrák birodalmi törvényekkel. Ára 1 ft.

(Kovács Pál.) **A magyar honi törvényhozás történeti vázlata.**

Törvény-tárunk és pót-gyűjtemények nyomán, Árpád korától fogva mostanig, évsor s a nevezetesebb pontok szerint készítve, és egy törvénykönyvi szótárral felvilágosítva. Ára 1 ft 60 kr.

(Iklandi V. Filep József.) **Törvénybeli gyakorlás mutató táblája**, vagy: az erdélyi ügy-folyások, melyben minden, az erdélyi nagyfejedelemség törvénykönyveiben és törvény szokásaiban feltalálható külön pereknek valóságos ösmerete előadatik. Ára 2 ft.

Országgyűlési **Árny- és Fényképek**, rajzolta Kákay Aranyos. Ára 60 kr.

(Jean Charles) **II-dik Napoleon**, történeti regény 2 részben, ára 1 ft.

(Schwicker.) **Geschichte der Temeser Banats**. Ára 3 ft.